

MÜZİK EĞİTİMİNİN KİŞİLİK VE SOSYAL GELİŞME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

USLU, Mustafa*
TÜRKİYE/TURCIYA

ÖZET

Müzik, insan eğitiminde kullanılması yönüyle, insanın görülmeyen duygu dünyasının en güçlü anlatım araçlarından. İnsanın ince ruhlu, hassas ve duyarlı olmasına neden olabilen, etkili ve uyumlu seslerden oluşan, anlamlı ifadelerin anlatılıp yansıtıldığı hissi bir dildir.

Kişilik, bir kişinin kendine göre bir ayrılığı olması hâli, bir kimseye özgü belirgin özellik, bilinçli bireylik olarak ifade edilebilir. İnsan belirli bir kişiliği olan, düşünen, soyutlama, karşılaştırma yapan, yaratan, olup bitenin farkına varmak isteyen bir varlıktır. Kişinin kendini gerçekleştirebilmesi için yaratıcı gücünü geliştirmesi gerekir. Bu nedenle tüm sanatlar ve özellikle müzik kişiliğin geliştirilmesinde kullanılmalıdır.

Sosyal gelişme açıdan değerlendirildiğinde ise müzik, bireyi sosyalleştirirken aynı zamanda onun yeteneklerinin geliştirilmesine kaynaklık eden, insan ilişkilerinde dayanışma ve paylaşma gibi değerli sayılan davranışlar kazanmasına ve sergilemesine yardımcı olan, toplumsal gelişmede sürekli olarak etkin rolü bulunan sanat yoluyla bir aydın konumuna getiren, kültürel bir etkinliktir. Toplumlar, kendi özelliklerine ve koşullarına göre müziği geliştirmiş ve ona verdiği değer oranında ise sürekli yararlanmaya çalışmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, eğitim, kişilik, sosyalleşme, gelişim.

ABSTRACT

The Evaluation of Music Education by Development of Sociability and Personality

Music, where it is used for human education for, is the strongest way to tell hidden emotion world of human being. It is a language to make human tactful, sensitive and touchy, including effective and harmonic voices and to reflect meaningful expresses.

Personality is an attitude of a person that has got privilege, special and obvious property and conscious individual. Human is an existence that has got a particular personality, thinks, abstracts and analyses, compares, creates, and is always aware of happenings around. Person needs to improve his imagination

---

* Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi, Anabilim Dalı. e-mail: muslu@marmara.edu.tr.

skills in order to substantiate himself. Therefore all the arts and especially music should be used to improve this ability.

If music is evaluated in terms of social improvement, it will be noticed that music is also a reason that helps humans to improve their abilities and to obtain attitudes like cooperation, communion etc. which are very valuable and worth to present. On the other hand, it is also a cultural activity that makes human enlightened and intellectual in social development. Communities have improved music according to their properties, conditions and they take the advantages of the value that they have of.

Key Words: Music, education, personality, sociability, development (improvement).

GİRİŞ

Müzik, insanların ve toplumların yaşamında içsel bazı duyguları, düşünceleri, görüşleri, arzuları sözcüklerin ötesinde ifade eden, eğitici, öğretici, yaratıcı, paylaşımcı vb. öğelerin bireylerce hissedilmesinde rol oynayan, oldukça geniş etkileme yanı bulunan, içeriği ve işgörülerıyla yaşamsal anlam taşıyan, seslerin hisler dünyasıyla buluşarak oluşturduğu, çeşitli kuralları içerisinde bulunduran, belirgince sanat olma özelliğine sahip bir çalışma ve eğitim alanıdır.

Müziğin işlevleri, onu her dönemde değerli kılmıştır ve insanlar müziği çeşitli alanlarda araç olarak kullanmaya özen göstermişlerdir. Felsefeciler, müziğin insanları ve toplumu ne kadar çok etkilediğinin bilincine vararak, müziğin özünü ve içeriğini anlamaya çalışmışlar, değişik zamanlarda ve ortamlarda müzikle ilgili önemli sözler söyleme ve müziği tanımlama gereksinimi duymuşlardır.

Müziğin insan yaşamındaki önemiyle ilgili olarak Çinli düşünür Konfüçyüs'ün şu sözlerini aktarabiliriz. “Yüksek bir insan der ki, merasim ve müzik asla bırakılmamalıdır. Bir kimse müziği elde ederse kalbini düzeltir. Temiz, nazik, inançlı kalp kendiliğinden gelişir. Bunların kolayca gelişmesinden neşe meydana gelir. Neşe sükûneti yaratır... İnsan, müziğe sahip olmakla, kalbini ıslah eder. Merasimleri yapmakla kendini yetiştirir. Ciddi ve saygılı olur. Ciddi ve saygılı olduktan sonra, onur sahibi ve ağırbaşlı olur. Eğer kalbin içinde ahenk ve müzik olmazsa, içe hile, yalancılık girer...” (Özertim, 1945; 53, 54) Bu açıklamalar, müziğin insan üzerindeki etki derecesini anlatmaktadır ve aynı zamanda müziğin içeriğindeki ayrıcalığı da en güzel biçimde ifade etmektedir.

Müzik, bireyleri olumlu yada olumsuz yönde etkilediği oranda, toplumu da etkileme özelliğine ve kapasitesine sahiptir. Müziğin bu yanının bilincinde olanlar, kendi görüşleri, düşünceleri kısaca amaçları doğrultusunda müzikten çoğunlukla en üst düzeyde yararlanmaya çalışmışlardır. Bazı insanlar ise yine kendi amaçları uğruna müziği engelleme hatta yasaklama yoluna başvurmuşlardır. Bir toplumda, aynı duyguları hissederek aynı heyecanı yaşama,

paylaşma ve aynı ifadeleri kullanabilme eylemleri müzikle mümkün kılınabilir. Bu yüzden de müzikten araç olarak yararlanılmıştır ve artan bir oranla yararlanılmaya devam edilmektedir.

Müziğin tam olarak anlaşıldığı, algılandığı, değer gördüğü ve önemsendiği ortamlarda, müzik eğitiminin daha çok gelişeceği ve yaygınlaşacağı vurgulanabilir. Müzik eğitimi ortamı içerisinde, nitelikli bir eğitim olanağı elde eden bireyler, bu yolla hem kendi bireysel gelişmelerine hız katabilirler, hem de toplumsal bir anlamı bulunan sosyalleşme boyutu konusunda elde ettikleri düzeyle çevreleriyle de uyumlu olarak bazı ortak değerleri paylaşabilirler.

Müzik eğitiminin, insanın kendini tanımasında, geliştirmesinde ve gerçekleştirmesinde kaynaklık edebilme özelliğinin olmasının, bireylerin kişilik gelişmelerinde ve giderek sosyal gelişmelerinde, önemli derecede etkin rol oynadığı belirtilebilir. Bireysel ve toplu müzik eğitimi ortamlarında, insanların kişilik yapılarına ve sosyal davranışlarına önemli oranda katkı sağlanabilir.

Müzik ve Müzik Eğitimi

İnsan yaşamına köklü bir biçimde girmiş olan müzik, çeşitli seslerden ve ritimlerden örülü bir yapıya sahip, estetik temellere dayalı, insanı ve toplumu etkileme, yönlendirme, değiştirme ve geliştirme özelliklerini içeren, eğitsel yanı olan anlatım ve tasavvur edebilme gücüne sahip, güzel sanatların en önemli kollarından biri olarak tanımlanabilir.

Müzik, Duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, o arada başka gereçlerin de katkısıyla belli durum, olgu ve olayları, belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerle anlatan estetik bir bütündür. (Uçan, 1978; 16)

Toplumsal açıdan değerlendirildiğinde ise müzik, bireyi toplumsallaştırırken aynı zamanda onun yeteneklerinin geliştirilmesine kaynaklık eden, insan ilişkilerinde dayanışma ve paylaşma gibi değerli sayılan davranışlar kazanmasına ve sergilemesine yardımcı olan, ayrıca onu, toplumsal gelişmede sürekli olarak etkin rolü bulunan sanat yoluyla bir aydın konumuna getiren, kültürel bir etkinliktir. Her toplum, kendi özelliklerine ve koşullarına göre müziği geliştirmiş ve ona verdiği değer oranında ise sürekli yararlanmaya çalışmıştır. Müziğin işlevleri ve işgörülleri tarih içerisinde, onun gelişim çizgisiyle, eğitimdeki düzeyle ve toplumda eğitime, sanata verilen önemle yakından ilişkili olmuştur.

İnsan yaşamındaki vazgeçilmez yeri, önemi ve işlevleri nedeniyle ki, müzik hem etkili bir eğitim aracı hem de önemli bir eğitim alanıdır. Müziğin bu özelliği onu her dönemde değerli kılmıştır, bu değer günümüzde de artarak sürmektedir.

Çinli filozof Konfüçyüs, kişiler ve toplumlar üzerinde müziğin etkisini şöyle tarif etmiştir: “Bir milletin mutlu ve ahlaklı bir şekilde idare edilip edilmediğini

anlamak isterseniz, o memleketin müziğini dinleyiniz. Müzik devlet kurar, devlet yıkar.” (İçli, 1988; 221-222)

Müzik yapıtları özlerinde toplumsal imgeleri, tipik insan edimleri ve ilişkilerini içerir. (Finkelstein, 1986; 15) Bu yönüyle müzik, toplumsal ve coşkusal bir özellik taşır. Bu nedenle de bir müzik sistemi ile toplum sistemi arasında yakın bir benzerlik söz konusudur. Müzik sistemlerinin gelişimine baktığımızda şunu görmekteyiz. İnsanların birbiriyle ve dış dünyalarıyla ilişkileri, toplumsal ortak yaşam içinde ne denli çeşitlilik kazanıyorsa, insanlar sesin kendine özgü özelliklerini o denli bulgulayıp ortaya çıkarmaktadırlar. (Çalışlar, 1985; 74,75) Sözelimi, bir toplumun, müziğini tek ya da çok sesli olarak gerçekleştirme büyük ölçüde buna bağlıdır. Müzik toplumsal yaşamın varlığına, onun doğurduğu toplumsal imgelere dayandığına göre, toplumsal yaşamın, daha doğrusu insanlığın gidişine koşut bir gidiş göstermek durumundadır. Dolayısıyla da insanlığın gidişindeki çeşitli dalgalanmalar müzikte de yansımaları göstermektedir. Konfüçyüs’ün dediği gibi ‘Bir toplumda müzik bozulmuşsa, o toplumda birçok şey de bozulmuştur’ ya da onun sözlerini tersinden söylersek, bir toplumda müzik iyiyse o toplumda pek çok şey de iyidir. (Güngör, 1990; 9-12)

Müziğin çeşitli amaçlarla kullanıldığı bazı ortamlar vardır. Müzik, kullanıldığı bütün ortamlar içerisinde olumlu yada olumsuz olarak işlevini sürdürmekte, onu oluşturan, kullanan bireyleri yada toplulukları önemli derecede etkilemektedir. Sözelimi, çeşitli müzik okullarında, müzik derneklerinde, kurumlara bağlı toplu kurslarda, dersanelerde, korolarda, orkestralarda, bazı tiyatrolarda, operalarda vb. ortamlarda hep müzik vardır ve önemli derecedeki fonksiyonel durumdan dolayı da insan yaşamını etkilemektedir.

Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış değişikliği oluşturma sürecidir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki etkileşimin daha düzenli, daha sağlıklı, daha etkili ve daha verimli olması beklenir.

Müzik eğitimi, hem bir eğitim aracı hem bir eğitim alanı olarak oldukça kapsamlı bir özelliğe sahiptir. Bireyin ve toplumun müziksel olaylara ve konulara bilinçli ve duyarlı olmasında, müziksel yaşamın anlaşılmasında müzik eğitiminin olumlu katkısı bulunmaktadır. Bu katkının içeriğinde ve derecesinde, alınan eğitimin ve eğitime verilen değer, emeğin belirleyici olduğu belirtilebilir. Müzik eğitimi sonucunda, müzikle ilgili yaşamsal değeri bulunan çeşitli verimler elde edilebilir. Sözelimi, müzik alanında yetkinleşme, tanınan ve sevilen insan olma, bilinçli müzik dinleme, müzik zevkini geliştirme, müzikle ilgili plak, kaset, CD, kitap ya da kaynak temininde bilgili ve duyarlı olma, canlı konser izleme kapasitesine sahip olma, müzik yapan bireylerin yaptıkları işlerine ciddi yaklaşımları, önem vermeleri vb. konular, müzik eğitimi sonucunda elde edilebilecek kazanımlardan bazılarıdır.

Müzik eğitimi, temelde belli müziksel etkinlik ve etkileşimler yoluyla bireyin ve giderek toplumun estetik gereksinimlerini karşılamayı, sanatsal yaratma güdüsünü doyurmayı, zevkini geliştirmeyi, müziksel yaşamını daha sağlıklı, daha etkili ve verimli kılmayı, böylece bireysel ve toplumsal düzeyde özel ve genel yaşamın daha mutlu olmasına katkıda bulunmayı amaçlar. Bireyin giderek toplumun içinde yaşadığı kültürel gerçekliği algılama, kavrama, betimleme, açıklama, yorumlama, değerlendirme, denetleme, değiştirme ve geliştirmede duyarlı, uyarlı ve yararlı olmasına katkı sağlar. Ayrıca, bireyin içinde yaşadığı doğal, toplumsal ve kültürel çevrenin yapıcı, yaratıcı, üretici, paylaşıcı ve tüketici bir üyesi olarak bilinçlenmesinde ve bilinçle davranmasında rol oynar. (Uçan, 1993; 116) Bu yönüyle çocukların ve gençlerin iyi ve nitelikli insan olarak yetişmelerinde müzik eğitiminin etkisi büyük bir değer taşımaktadır.

Müzik eğitiminde, eğitimin planlanması ve uygulanması aşamalarında ulaşılmak istenen hedefler iyi saptanmalı ve bu doğrultuda amaca yönelik davranışlar geliştirilmeli ve sürdürülmelidir. İnsanda güzellik duygusu oluşturmakla birlikte, aynı zamanda insanı düşündürmesi de gereken müzik sanatının amacı, tüm sanat dallarında olduğu gibi, öncelikle güzellik duygusunu oluşturmak, dolayısıyla, bu duygunun oluşmasını arzuladığı insan ruhuna uyarıcı bir etki yapabilmektir. Kolayca algılanabilen, sözel olarak hiçbir sanatsal öğeyi içermeyen, bedbin ve karamsar, tekrara, sekilemeye (bir motifi ya da ezgiyi artarda gelecek şekilde başka sesler üzerinde tekrarlama işlemi) yoğun olarak yer veren, özgün olmayan, bir başka deyişle kendinden öncekilere benzeyen, monoritim ve monotoni içeren tüm müzikler de, yoz müzik olarak nitelendirilebilir. (Akdoğan, 1995; 44, 51) Umutsuzluk, karamsarlık, kıskançlık gibi psikolojik sorunlar ortaya çıkaran bu tür müziklerin birey ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak yada yok etmek, aile içinden ve okul öncesi eğitim kurumlarından başlayarak devam eden “müzik eğitimi” ile gerçekleştirilebilir. (Öz, 2001; 104) Temel müzik eğitiminin önemsendiği her türlü ortamda, müzik eğitiminin diğer aşamalarının da kolay ve nitelikli gerçekleştirilme olasılığı yüksek olacaktır. Eğitimin bir aşaması diğer aşamaların hazırlayıcısı ve bütünlüyicisi olarak nitelendirilebilir.

Müzik, insanın yaşamında vazgeçilmez bir olgudur. Çocuğun doğal çevresinde etkileştiği bir boyuttur. Oyun içinde söylediği tekerleme, şarkı, türkü, televizyonda- radyoda dinleyip duyduğu müzikler gibi. Ülkemizde ilköğretim okullarında müzik genellikle araç olarak kullanılır. Bu, müziğin değişik yönlerini, kendinin ve arkadaşlarının davranışlarını, yerel, ulusal ve uluslararası toplulukları, çocuğun anlamasını sağlayan bir araçtır. (Çilden, 2001; 3) Müzik eğitimi ortamındaki müzik eğitimcileri, müzik eğitiminin, kişilik gelişimi, sosyal gelişim ve duygusal gelişim üzerindeki etkilerini göz önünde bulundurarak, eğitimlerini değerli kılmaya ve sürdürmeye özen göstermelidirler.

Müzik eğitiminde, yeteneği üstün olan ve gelişme çizgisi yüksek olan çocukların, iyi bir yönlendirme ile belki de meslek seçmek amacıyla, müzik

ağırlıklı okullarda okumalarının sağlanmasına destek oluşturulabilir. Bu okullarda alınan eğitimin öğrencilere bazı özel ayrıcalıkları da kendiliğinden sunduğu belirtilebilir.

Müzik ağırlıklı okullarda okuyan ve iyi bir eğitim ortamı elde eden çocuğun belirli bir disipline kendi isteğiyle girdiğini, her gün birkaç saat çalgısını, şarkısını çalıştığını, konserleri kaçırmadığını gözleyen anne-baba, çocuğuyla aynı beğenileri paylaşmak için bir çaba göstermek zorunda kalacaktır. Müzik ağırlıklı okula devam eden öğrencilerin, okula karşı tutumlarının olumlu olacağı, okula severek gittikleri, birlikte şarkı söyleme ve müzik yapma alışkanlığı sonucu birlik ve toplum kavramlarının geliştiği, daha bağımsız ve kendine güvenen, kişilikli bireyler olma yolunda adım attıkları, birbirleriyle dayanışma ve yardımlaşmaya özen gösterecekleri vurgulanabilir. Birlikte, toplu olarak yaşanan müzik deneyimlerinin getirdiği coşku ve mutluluk, öteki konularda başarılı olabilmelerini sağlayacaktır. (Ali, 1987; 108) Kendine güven duygusunu kazanan ve kendi alanında geliştiğini gören öğrenciler belki de müziği meslek seçecekler ve ileride iyi bir sanatçı olma fırsatı yakalayacaklar ve bu amaçlarına ulaşabileceklerdir.

Çocukların ve gençlerin eğitimlerinin önemsenmesi ülkelerin eğitim düzeylerini, dolayısıyla bireysel ve toplumsal gelişmelerini etkiler. Sanat eğitiminin bir kolu olan müzik eğitimi, bireylerin müzik aracılığıyla kendini geliştirmesinde önemli bir rol üstlenir. Müzik eğitimi alan bireyler, bu eğitimin gereği olan müziksel davranışları kazanarak belirli gelişmelere ulaşırlar. Müzik eğitiminin asıl amacı, eğitimin her aşamasında kişiye katkı sağlamak, onlara kendi yeteneklerini tanıma ve geliştirme fırsatı oluşturmak olmalıdır. Bu yolla kişiler güzel değerleri tanırlar ve yaptıkları işten zevk alabilirler. Ayrıca sevdikleri ve başardıkları bir işi sürekli yaparak mutlu olabilirler. Bu kişiler müziksel ortamlarda başkalarıyla bazı işbirliği, etkileşim ve paylaşımlarla kişilik ve sosyal gelişimlerine katkı sağlayabilirler.

Müzik eğitiminin insanlar üzerindeki kayda değer etkisi ile ilgili olarak belirleyici açıklamalar sunulabilir. Genel eğitim ve öğretimin amacı, ruhsal ve bedensel olarak insanın gelişimine katkıda bulunmaktır. Bedensel eğitim çok çeşitli yollarla ve olanaklarla yapıla gelmektedir. Daha karmaşık ve güç olan, zaman isteyen ruhsal gelişim için, önerilebilecek en doğru yol, insanları küçük yaşlardan itibaren doğrudan doğruya sanatsal eğitim ve müzik eğitimi çalışmalarını içine almakla sağlanabilir. (Çetin, 1984; 515)

Müzik eğitiminin sosyalleşme ve kültürel birikim edinme boyutu değerlendirildiğinde; bu eğitim bireyin çevresi ile etkileşimini yoğunlaştırır, sosyal ve eğitsel amaçlı bu ilişkilerin daha sağlıklı ve düzenli olmasını sağlar. Algılama ve beğeni düzeyi yönünden gelişen birey, sadece belli bir türe koşullanmak yerine, çok yönlü bir bakış açısı ile değerlendirmeyi, eleştirmeyi ve nitelikli müziği diğerlerinden ayırt edebilmeyi öğrenir. Müzik eğitimi sadece şarkı söylemek, çalgı çalmak veya bu alandaki kuramsal bilgilerin bir

bölümünün öğretilmesiyle sınırlı tutulamaz. Bu eğitimin bireye kültürel ve sosyal boyutları yanında, müzikte hedeflenen davranış değişikliklerini kazandırması da büyük önem taşımaktadır. (Çevik, 1989; 83) Kişiliğin geliştiğini gösteren olumlu davranış biçimlerinin de bu kapsamda değerlendirilmesi mümkündür.

Müzik eğitiminin insan ve toplum üzerindeki fonksiyonları ile çeşitli alanlardaki etkisi ve kullanımı göz önünde bulundurulduğunda; bu eğitimin öneminin korunmasında, ayrıca kullanıldığı her alanda, bulunduğu durumdan daha iyi duruma getirilmesi yönünde gereken çabaların gösterilmesinde yarar bulunmaktadır. Kişilikli insanların çoğunlukta olduğu toplumun niteliğinin yüksek olacağı unutulmamalıdır. Sosyal gelişmişlikten nasibini almış, paylaşımcı, uyumlu ve güzel değerleri benimsemiş bir çoğunluğu barındıran toplumun gelişmişlik düzeyinin de belirgince üstünlük yansıtacağı açıktır.

Müzik Eğitiminde Kişilik Gelişmesi

Etkileme özelliği ve kullanım alanı oldukça geniş olan ve insanların çoğunlukla tercih ettiği müzik sanatı, diğer bütün sanatlardan fazla kullanılma özelliği bulunan, çok derin, içtimai, samimi ve bilhassa ruhun çeşitli tepkilerini en iyi ifade etmeye sahip olanıdır. Müziğin asıl kendine has gücü, bünyemizde sınırsız bir ufuk açmak ve her şahsın özellik ve yeteneğine uygun, hayret verici bir yumuşaklıkla hitap etmek suretiyle duygularımızı kamçulamak ve sakinleştirmektir. (Talay, 1959; 4) Müzik eğitimi de bu doğrultuda, eğitim alan bireye etki etmekte ve onun kişilik yapısına, dolayısıyla duygu dünyasına ve davranışlarına yansımaktadır.

Müzik eğitimi alan bireyin, kendisinde var olan müzik yeteneğinin geliştiğini hissetmesi onu mutlu edebilir. Müziksel ortamlarda müzik yapanların birbirleriyle yada izleyicilerle duygularını paylaşmaları da bir mutluluk kaynağı olabilir. Başarılı bir prova esnasında gruptakilerin duyduğu zevk, verilen başarılı bir konser yada yarışmada elde edilen ödül sonrası hissedilen güzel duygular bu tip paylaşımlara örneklerdir. Böyle ortamlar müzik yapanların kişilik gelişmelerine katkı sağlayabilir.

Kişilik, uyum sağlama ve paylaşma açısından müziği tanımlayan Benjamin Koenig; “Müzik insan kişiliğinin en subjektif ve kişisel ifadesidir. Aynı zamanda unutulmaz bir yaşam yaklaşımıdır. Müzik, üyelerinin en asgari düzeyde sözlü dile ihtiyaç duyarak, aralarında bir sempati oluşturduğu sosyal bir uyum ve iletişim sanatıdır.” demektedir.

İnsan doğuştan gelen kalıtım özellikleriyle, yer aldığı çevre kültürü içinde gelişimini sürdürür. Kültürel koşullar içerisinde sosyal ilişkiler, karşılıklı olarak toplumun, kültürün ve bireyin yapısını etkiler. Bireyin, çevresini tanıma çabası, insanları anlamak ve onlara uyum göstermek, hemen hemen bütün ömrünü doldurur. Bu faaliyetinin bir parçası olarak kişilik geliştirir. Kişilik gelişiminde ilk 5 yıl oldukça önemli bir süreçtir. Bu süreç onun sonraki hayatının bir bakıma

belirleyicisi görünümündedir. Kişilik gelişimi, sosyal gelişimle birlikte oluşmaktadır. Çünkü kişilik gelişimi, sosyal çevrede kabulü sağlarken, bir yandan da sosyal çevre kişiliğin belirleyicisi hâline gelir. (Başer, 2004; 7)

Sanatsal eğitim durumundaki müzik eğitiminde, bu eğitim içerisinde bulunanların bazı yönlerinin geliştiği vurgulanabilir. Sanat aracılığı ile insanda, duyguların eğitiminin, imgelemin (düşlem gücünün) geliştirilmesini ve insanın yalnızca akılcı yanının değil, onun duyuşsal yanının duygularının da eğitilip geliştirilmesini, yalnızca bilme içgüdüsünün değil, uyuma yönelen içgüdünün de eğitilmesi gerekliliğini Max Osborn, “**Ana-Baba ve Çocuklar için El Kitabı**’nda ısrarla talep ediyordu. (San, 1984; 76) Böyle bir oluşum için müzik eğitiminin oldukça önemli ve etkili bir eğitim aracı olduğu belirtilebilir.

Şüphesiz ki çocuğa ve gence verilen kişisel ve toplu müzik eğitimi gelişimin ana ögesidir. Bu eğitim, kişiliğin oluşturulmasında ve geliştirilmesinde üst düzeyde etkilidir. Müzik eğitiminin sosyal ve kültürel boyutu bu eğitimi farklı kılmaktadır. Bu konunun uzmanları müziği tek başına değil sosyal ve kültürel etkilerle düşünmemizi vurgularlar. Bu nedenle müzik eğitimcilerinin görevi çocuğu ve genci sadece yeteneği bilgisi ve yaratıcılığıyla geliştirmek değil, bir toplum içinde yaşayan sosyal bir yaşamın üyesi olan kişi olarak eğitmek olmalıdır. Kişilik kazanma ve sosyalleşme açısından iyi yetişmiş, kültür değerlerinden haberdar kişilerin olduğu toplumda huzur, mutluluk ve paylaşım daha üst düzeylerde gerçekleşebilir.

Her insan, yaşamı boyunca, eğitim ve öğretimini sürdürürken çok yönlü bir müzik ortamı içinde bulunur. Çocukların ve gençlerin sağlam bir ruh ve kişilik eğitimi almalarında müzik eğitiminin önemli bir yeri vardır. “Amerika Birleşik Devletleri’nde okul bandolarında çalan gençler üzerinde yapılan bir ruh bilimsel araştırmanın olağan kişilik testlerinde, söz konusu öğrenciler, bilgi, ülküsellik, eğitsellik gibi test alanlarında, bandoda çalmayanlara kıyasla oldukça yüksek puanlar almışlardır.” (Kütahyalı; 5)

Müzik bir sanat dalıdır ve müzik eğitimi bir sanat eğitimidir. Dünyanın her yerinde olduğu gibi ülkemizde de eğitim kurumlarında, örgün ve yaygın eğitimin çeşitli kademelerinde ve değişik amaçlara yönelik olmak üzere müzik sanatının hemen hemen her alanında müzik eğitimi verilmektedir. Bireylerin müziksel yeteneklerinin geliştirilmesi ve onlara müzik sanatının kültürel zenginliklerinin kazandırılması, kişiliğin biçimlenmesinde önemli bir etken olan genel eğitimin vazgeçilmez bir ögesidir. (Okatan, 1999; 100-101) Kişilik gelişimlerini sağlıklı biçimde tamamlayan bireylerin oluşturdukları gruplarda, sosyal davranışlar da aynı oranda nitelikli olacaktır.

Çocuklar genelde; güvenlik hissi, grup içinde yer edinebilme, bir etkinlikte yer alabilme ve kendi sorunlarıyla yüzleşme ve başarılı olmaya gereksinim duyar. Müzik programı, müzik deneyimlerinin kalitesiyle, programın düzenlenmesi ve ele alınan müzik öğretim yöntemleriyle birlikte çocuğun gelişimine katkıda bulunur. İyi hazırlanmış bir müzik eğitimi programıyla

çocuk; yaşamın zevkini ve anlamını, sınıf içinde, toplumda, dünyada yaşamayı anlayabilir. Ulusal ve dünya tarihini anlamlı kılabilir. Bilim, sanat, sosyal bilimler, sağlık, din gibi alanlara ilgiyi geliştirip bilgilendirilebilir. Yaratıcılığı, değişik tür aktivite düşünceleri geliştirilebilir ve davranışlarında olumlu gelişmeler sağlanabilir. (Çilden, 2001; 4)

Müzik eğitiminden elde edilen kazanımlar, bireylerin hem özgürleşme duygularını hem de onların bilgi ve bilinç düzeylerini geliştirir. Müziksel özgürleşme müziksel hoşgörü ve saygıyı getirir. Müziksel hoşgörü ve saygı, müziksel özgürleşme yolunu açar. Müziksel hoşgörü, saygı ve özgürlük ile müziksel bilgi arasında sıkı ilişki vardır. Yeterli müziksel bilgi ve bilinç olmadan müziksel özgürlük, hoşgörü ve saygı oluşamaz. Müziksel özgürlük, hoşgörü ve saygı olmadan müziksel bilgi ve bilinç yerleşemez. (Uçan, 1994; 103) Bu bağlamda tüm bu edinimlerin temelinde müzik olgusunun ve seçkin bir müziksel ortamdan elde edilen olumlu birikimlerin yansımalarının bulunduğu vurgulanabilir. İnsan davranışlarındaki kalite ve uyuma yönelik artan olumlu davranışlar, müzik eğitimi vasıtasıyla kişilik gelişmesinde görülen kayda değer artışın da belirgin göstergesidir.

Müzik Eğitiminde Sosyal Gelişme

Müzik, insan yaşamında vazgeçilmez konumunu oluştururken, sosyalleşme boyutuyla da bireylerin ve toplumların kullandığı, yararlandığı, etkilendiği bir güzel sanat dalı olarak ayrı bir önem kazanmıştır. Bireyleri ve toplumları geniş ölçüde etkileyen yanının olması, müziğin kendine has bir özelliği olarak nitelendirilebilir.

Bireyin çok yönlü bütünlüğü ile müziksel çevrenin, müziksel yaşamın çok yönlü bütünlüğü, aralarındaki etkileşim yoluyla birbirine yansır, birbirini belirler, bu karşılıklı yansıma ve belirleme süreci içinde birbirini tamamlar ve bütünlükler. (Uçan, 1994; 99)

İnsan, biyolojik bir organizma olarak içine doğduğu kültürel uyarıcılar örüntüsüyle etkileşim hâindedir. Birey, kültürel ve toplumsal çevresiyle etkileşimi sonunda yeni yeni davranışlar kazanır. Birey açısından 'sosyalleşme'- 'kültürlenme', toplum açısından ise 'sosyalleştirme'- 'kültürleme' olarak adlandırılan bu süreç, aslında kapsamlı bir öğrenme ya da öğretme sürecidir. Kendi sürekliliğini sağlayabilmek için, toplum da üyelerinin belli özelliklere sahip olmasını isteyecektir. Bundan ötürü, bireyler, hem kendilerinin hem de üyesi buldukları toplumun gereksinimlerini gidermede işe yarayacak belli bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklar kazanmak zorundadır. (Tekin, 1977; 2) Bu değerlerin oluşmasında çoğunlukla aynı yaş grubunun birlikte müzik ortamı yaşamaları zorlayıcı ve hızlandırıcı etki yapmaktadır.

Sanatın bir dalı olan müziğin çeşitli amaçları bulunduğu bilinmektedir. Bunlar içinde en önemli olanı, yaşamın yerini tutması, insanla çevresi arasında bir denge sağlamasıdır. İnsanları bireyselliklerinden kurtararak

toplumsallaştırmasıdır. Bunu da başkalarında gördüğümüz yaşam biçimlerinin bizim olabileceğimizi düşünmemizle sağlayabilir. Duygu ve düşünceleri paylaşma yeteneğini yansıtır. İnsanla yaşadığı çevre arasında hangi toplumda olursa olsun hiçbir zaman tam bir denge sağlanamadığı için, her dönemde sanat toplumlara gerekli olmuş ve olacaktır. Toplumların gereksinimleri ve düşünce yapıları değiştikçe sanatın işlevi de değişecek, yeni görevler yüklenecektir. İnsanlığın kendini aşmasına yardım edecektir. (Ersoy, 1995; 43)

Sanatın bireyler üzerindeki olumlu etkileri yanında, toplumun sosyal yaşamı üzerinde de yapıcı bir rolü vardır. Sanat, insanları birbirine bağlar. Aynı sanat yapıtını okuyan yada izleyen kişiler arasında bir yakınlık, zevklerde birlik olur ve bu ruhlardaki birliğe dönüşür. Bu etki ulusal sınıfları da aşarak genelleşir, evrenselleşir. Sanat etkinliklerinin yardımı ile zevkleri, düşünceleri kadar açık ve sağlam insanlar yetişir. (Ersoy, 1995; 59) Bu genellemenin sanatın önemli bir kolu olan müzik için de kabul göreceği vurgulanabilir.

Müzik, yerleşik yaşamayı seçmiş insan topluluklarının, birliktelik bilincini törpüleyen, cilalayan beraber yaşamanın sevincini paylaştıran bir toplum sanatıdır. Yerleşik yaşamayı seçmiş insan topluluklarının, doğa karşısında, yaşam ve ölüm bilinmeyenleri karşısında, kendi kendilerine yarattıkları savunma sistemlerinin başında gelir müzik. Eski, yeni bütün insan topluluklarında, mevsim değişimleri, verimlilik-kuraklık, üründe bereket-kıtlık, üreme-çürüme gibi topluluğun tüm bireylerini eşit oranda etkileyen öğelerin dışı vurumu, kutlanması, kutsanması yada lanetlenmesi, daima müzik kanalıyla daha etkileyici olmuştur. Topluluk hâlinde yaşama bilinci ne denli eskiye dayanırsa, kökler ne denli derinlere inmişse, müzikle anlatım da o denli gelişmiş, incelenmiş, hatta bir bakıma soyutlamaya yönelmiş olur. (Ali, 1987; 166)

Ses, müzik ve konuşma bir davranış oluşturur. Davranış ve konuşma, iletişimi güçlendirir, bir bütün olarak insanları ortak duygu ve düşünce etrafında toplayabilir yada ayırabilir. Bu özellikler düşünürlerin ilgisini müzik ve sosyal yapıya çekmiştir. Ancak bakış açısına göre bazıları müziğin gücünü, işlevini, etkisini, eğitimdeki yerini, toplumsal yönünü, kişi ve toplum ruhunu ve benzeri özellikleri temel alarak tanımlamaya çalışmışlardır. Kimileri yaratı ortaya koyma, yani sanatçı açısından yola çıkarak tanımlamaya çalışmışlardır. Belli bir yeteneğe erişmiş olma, müziğin kendi iç değerlerini, yasalarını özgürce biçimleme yeteneğine ve eserlerle insanı ölümsüzleştirmeye yönelik yaratıcı gücünü temel almışlardır. Bunlar müziğin hem sanat hem de bilim olarak değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. (Kaplan, 2005; 13, 14) Sanat ve bilim özelliği taşıyan müziğin, eğitim aracılığıyla insanlar arasındaki bağı güçlendirdiği, kişilerin yaratıcılık yönünü geliştirdiği vurgulanabilir.

Müziğin birleştirici ve paylaşımcı yanının olması, insanlara müzik aracılığıyla ve müzik yapma amacıyla bir araya gelme ortamı oluşturmaktadır. Müzik, din, inanç, dil, kültür ayrımı gözetmeksizin kişileri ve grupları bir araya getirebilir. Bir araya gelen insanlar yaptıkları müzik çalışmaları ve aktivitelerle,

doğal bir ortamda anlaşılabilir, kaynaşabilir ve ortak duyguları paylaşabilirler. Bu durum aynı zamanda bir sosyalleşme ölçütü olarak değerlendirilebilir.

Müziğin, insanların sosyal yönlerini geliştirici ve insanlara bazı sosyal etkinlikleri paylaştıracı toplumsal yanı bulunmaktadır. Aynı yaşlardaki grupların müzikli eğlencelerinde, düğünlerde, ulusal bayramlarda, çeşitli toplantılarda ve kutlamalarda, ölümlerde müziğin kullanıldığı ve önemli derecede de etkili olduğu görülmektedir. Ayrıca, kalabalık toplulukları en üst düzeyde etkilemek ve galeyana getirmek için müzikli bandolardan, mehter takımlarından ve boru trampet takımlarından da yararlanıldığı ve başarılı olunduğu bilinmektedir.

Müziğin insanın toplumsal yaşamındaki iş görüleri; Bireyler arasında bağ kurma, duygu-düşünce-tasarım-izlenim alışverişi sağlama ve giderek ortak duygu-düşünce-tasarım-izlenim oluşturma, bireyin toplumsallaşmasını kolaylaştırıp hızlandırma: Müzikli etkinlikler yoluyla grup çalışmalarına katılma, grubun üyesi olma, grubun içinde dikkati çekme, gruba kendini kabul ettirme, grubun içerisinde toplumsal güven kazanma vb. özellikler oluşturup geliştirme, bireyler arasında, birlikte müzik yapma yoluyla, etkileşme işbölümü-yardımlaşma-dayanışma-uyuşma-paylaşmayı geliştirip güçlendirme, birlikte çalışma sırasında bireylerin sorumluluk alma, aldığı sorumluluğu yerine getirme, yeni sorumluluklara hazır olma özelliklerini geliştirmelerine katkıda bulunma, toplumsal iletişim, etkileşme, anlaşma, birleşme, dayanışma, kaynaşma ve bütünleşmeyi kolaylaştırma-hızlandırma-güçlendirme-pekiştirme olarak ifade edilebilir. (Uçan, 1994; 21)

Görünen bir gerçek olarak, grup çalışmaları yada müziksel deneyimlerin paylaşımında, çocukların eğitimi için son derece iyi fırsatların olduğu, bunların ise sosyal yada grup hedeflerinden çok, bireyin ileriki gelişimini sağlayacağı ve bu durumdan, başkalarının da yararlanacağı belirtilebilir. (Nketia, 1974; 39,40) Bu nedenlerle insanların yetişmelerine ve gelişmelerine fırsat oluşturmak amacıyla toplu müzik eğitimi önemsenmelidir ve geliştirilmelidir.

Müzik eğitimi yoluyla, sosyal bir insan olmanın gereğine inanan bireyler, bir müzik grubu içerisinde çeşitli çalışmalar yaparak, bunları etkinliğe dönüştürme gereksinimi duyarlar. Bu tür bir gereksinimi, yaşça denk gruplarının birlikteliğiyle yapılan müziksel çalışma ortamları önemli ölçüde karşılamaktadır. Bireylerin bu tür bir grupta yer alarak bazı bilgi, davranış ve becerileri kazanması, kendi grubundakilerle paylaşım içerisinde olması, toplumsal bir oluşum ve sosyal bir gelişim olarak nitelendirilebilir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Müzik; dengeli davranmayı, paylaşmayı bilen sağlıklı ruhsal yapıya sahip insanların yetişmesinde etkisi olan, ulusal ve uluslararası kültür değerlerinin öğrenilmesine ve paylaşılmasına olanak sağlayan insanda; iyilik, güzellik, sevgi, şefkat, dostluk gibi değerlerin kısaca iyi duygular ve yararlı davranışların

oluşumuna ortam hazırlayan, olanak sağlayan bir çalışma ve eğitim alanı olarak nitelendirilebilir.

İnsan yaşantısında müzik eğitiminin geniş işlevleri bulunmaktadır. Özellikle psikolojik boyutu olan eğitim biçimi olmasından dolayı, insanların, sanatsal bir alan olan müzik alanında müzik zevklerini oluşturması, kişilik gelişiminde etkili bir dal olması, boş zamanları olumlu biçimde değerlendirme fırsatı bekleyen bir eğilimi gerçekleştirmede en iyi araçlardan biri durumunda olmasından dolayı, müzik eğitiminin kendine özgü yanları bulunmaktadır.

Müzik eğitimi, bireyin kendini yakından tanınmasına, yeteneklerini göstermesine, verilen fırsatı değerlendirerek kendini kanıtlanmasına, kapasitesini yükselterek kendini gerçekleştirmesine, duygusal ve düşünsel açıdan gelişerek sağlıklı ve dengeli bir ruhsal yapıya sahip olmasına ve böylece kişilik gelişmesine katkı sağlayacaktır. Müzik eğitiminde belli bir başarı düzeyi elde eden insanın, olumsuz etkilerden sıyrılarak neşeli ve mutlu olma olasılığının yüksek olacağı düşünüldüğünde, bu sayede bireylerin kişiliklerinde olumlu yönde artış kaydedilecektir.

Müzik eğitimi, bireylerin kişilik ve sosyal gelişmelerine katkı sağlarken, müzik eğitimi olarak kişilik ve sosyal açıdan gelişme kaydeden bireylerin de müzik eğitiminin gelişmesine olumlu etki yapacağı belirtilebilir.

İnsanları sevmeye, birbirlerine yakınlaştırmada, uluslararası ilişkilerin geliştirilmesinde, toplumsal ve toplumlara barışın sağlanmasında katkısının olması, bireysel ve toplumsal düzeyde ortak değerler yaratılması gibi ulusal ve uluslararası boyutları bulunan müzik, tüm bu yönleri ile sosyal yaşam için önem oluşturmaktadır.

Müzik eğitimi, insana sabırlı, disiplini, düzenli olmayı zamanını iyi ve olumlu kullanmayı, çalışmanın önemini ve değerini, verimli bir işle meşgul olmayı öğretecektir. Tüm bu özellikler, bireyin kişilik yapısına etki yapabilecek unsurlardandır. Müzik eğitimi aracılığıyla zaman içerisinde kendini gerçekleştirmeye başlayan, kişilik açısından da belirli bir gelişme kaydeden bireyler, müziksel birikimlerini yakın ve uzak çevreleri ile paylaşmak isteyeceklerdir. Elde edilen ürünlerin sergilenmesi aşamasında ise birey, daha çok çaba göstererek kendini aşmaya çalışacak, kendine güven oluşturacak ve kişiliğindeki gelişmeyi hissedecektir.

Bireyler, yakın ve uzak çevreleriyle müziksel birikimlerini paylaşırlarken, kendiliğinden bir sosyalleşme ortamının içinde yer almaktadırlar. Başkaları ile bir arada bulunmak, bazı müziksel duyguları ve düşünceleri paylaşmak sosyalleşme boyutunun temellerindedir. Toplum içerisinde var olabilmek için toplumsal bir olayın sergilenmesi şarttır. Toplumsal grup aktivitelerinin sergilenmesi ve geliştirilmesi için ise en iyi kaynaklardan biri müzik ve müziksel etkinliklerdir. Bu yüzden bireylerin kişilik ve sosyal gelişmelerinde gözle görünür bir artış gözlemlemek isteniyor ise müzik eğitiminde müziksel

etkinlik aşamasına gelebilmek ve bunu gerçekleştirmek mutlaka önemsenmelidir. Bu anlayış ve yaklaşım daima müzik eğitiminin vazgeçilmez bir parçası olmalıdır. Sergilenen her etkinlik, başka etkinliklerin yolunu açacak, müzik eğitiminde beklenen sonuçlar ürün olarak yansıyacak, bu eğitimin bizzat uygulayıcısı olanlar, bu eğitimle yakından ilgilenenler ve destekleyenler toplumsal bir paylaşım ortamında aktif bir rol üstleneceklerdir.

Sosyalleşme açısından en uygun ortamlardan biri, aynı yaş gurubu dediğimiz akranların bir araya getirilmesidir. Toplu çalgı yada ses eğitimi gibi grup çalışmaları aracılığıyla bir araya gelen akran grupları kendi yaşlıları ile olan ortak özelliklerinden dolayı daha çabuk kaynaşabilirler, birbirleri ile bütünleşmek adına daha çok konuyu paylaşabilirler. Bireylerin bir gurup içerisinde bulunarak bazı bilgi, davranış ve becerileri kazanması sonucu, akranları ile daha sıkı bir paylaşım içerisinde olmaları toplumsal bir oluşum olarak nitelendirilebilir. Böyle bir toplumsallaşmada müzik eğitimi önemli bir kaynak özelliği taşımaktadır.

Eğitim açısından en önemli kurumlardan biri durumundaki okul eğitiminin her döneminin bir bütün olarak düşünülmesi, planlanması ve yürütülmesi gerekmektedir. Temel müzik eğitiminin yapıldığı yer olan okullarımızda müzik derslerinde ve müzik dersleri dışındaki çalışmalarda öğrencilere çeşitli katkılar sağlanabilir.

Okullardaki müzik topluluklarında görev alan öğrenciler, öncelikle kendi aralarında bir akran grubu oluşturdukları için, bu ortak nitelik onların kaynaşmasında ve paylaşmasında etken olacaktır. Okul çevresinde etkinlik aşamasına gelerek bunu gerçekleştiren müzik gruplarının, giderek önce yakın çevredeki, daha sonra uzak çevredeki akran gruplarıyla etkileşim sağlayabilecek etkinliklere yada yarışmalara yönlendirilmelerinde ve bunların sürekliliğinin sağlanmasında yarar görülebilir. Bu amaç içerisinde akran gruplarıyla müzik topluluklarının okullarda kurulması, çoğaltılması, yürütülmesi, etkinlik aşamasına getirilmesi sonucu ülkemizde müzik eğitiminin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesine de hizmette bulunulacaktır.

Müzik eğitiminde amaçlardan biri, müzik eğitimiyle kazanılan becerilerin topluluk önünde sergilenmesi olmalıdır. Müzisyen, en çok sahnede öğrenir. Öğretici eğittiği bireyin durumunu en iyi sahnede görür. Diğer uzmanların olumlu ya da olumsuz eleştirileri orada alınır. Sahneye çıkan birey kendisini daha gerçekçi bir biçimde değerlendirecek sahne ortamından elde ettiği birikim, onun müzisyen kişiliğinde oldukça etkili olacaktır. Müzisyenin, toplum karşısında kendini göstermesi ve izleyicilerle duygularını paylaşması ise sosyalleşmek adına önemli bir konudur.

Gençliğin eğitiminde sanata gereken yeri ve önemi vermeyen toplum, yapıcı, yaratıcı, etkin, verimli ve doyumlu bireyler yetiştirmede ve böyle bireylerden oluşan bir toplum niteliği kazanmada yetersiz kalır. Böyle kalmak istemeyen bir

toplum, gençliğin sanat eğitimi için gerekli tüm önlemleri eksiksiz almak zorundadır. (Uçan, 1994; 86)

Özellikle çocukların ve gençlerin toplu müzik ortamında sanatsal bir gelişme çizgisine ulaştırılması ivedilikle önemsenmesi gereken konulardandır. Bu konuda ilgili kişi, kurum ve kuruluşların toplu müzik yapılmasına katkı oluşturabilecek etkili ve düzenli çalışmalar içerisinde olmaları gerekmektedir. Bunun gerçekleştirilebilmesi açısından, gençlere yönelik çeşitli hizmetler sunulabilmelidir. Amatör koro ve orkestraların çoğaltılması, gençliğin sanat eğitimine fırsat tanınması açısından oldukça önemlidir. Aynı biçimde müziği meslek seçebilecek kapasitede olan iyi yetişmiş müzisyenlerin profesyonel müzik topluluklarında yer alabilmeleri için onlara istihdam yaratılması yönünde ilgili birey ve kuruluşlarca gerekli çabalar sarf edilmelidir.

Çocukların ve gençlerin çevrelerinde yapılan müziksel aktiviteleri izlemelerine olanak sağlanmalıdır. Bu yolla çocukların müziğe yönelmeleri ve müziği daha çok sevmeleri kolaylaştırılabilir, eğitim ortamında bulunuyorlar ise düzeylerinin artmasına katkı sağlanabilir. Müzik eğitiminde takdir duygusunun önemi büyüktür. Müzik eğitimi içerisindeki çocukların ve gençlerin konserlere, yarışmalara, festivallere katılımcı olarak yönlendirilmeleri gerekmektedir. Etkinliklerin sergilenmesi aşamasından sonra onların başarısı açısından bazı ödüllendirme biçimlerinden yararlanılabilir, bu yolla onlar işlerine daha sıkı sarılacaklar ve kişilik, sosyal gelişme boyutu adına ivme kazanacaklardır.

Kişilikli ve sosyalleşmiş insan olma adına müzik eğitiminin kazanımlarından yararlanılmalıdır. Ailelerin çocuklarını bu bilinçle yönlendirmelerinin önemi kadar, müzik eğitimini üstlenen sorumluların da müzik eğitiminden beklenen amaçlar doğrultusunda kendilerine düşen tüm görevleri eksiksiz yerine getirmeleri aynı derecede önemli ve gereklidir.

Müzik eğitiminin insan yaşamındaki önemi ayrıca bireyi ve toplumu yakından etkileme özelliği göz önünde bulundurulduğunda, bu eğitime ciddi, tutarlı ve geçerli yaklaşımda bulunmanın yanı sıra, üstün nitelikte gerçekleştirilecek bir müzik eğitiminin gerekliliği de göz önünde bulundurulmalıdır..

Seçkin bir müzik eğitiminin; çağın gerisinde kalmayan, gelişen dünyaya koşut, çağdaş eğitimin gereklerini taşıyan, yeniliklere açık, teknolojik gelişmelerden en üst düzeyde yararlanan, araç-gereç ve programların bu eğitimi gerçekleştirmeye uygun durumda olmasıyla ilişkili ve orantılı olduğu söylenebilir. Bu yüzden, çeşitli eğitim kurumlarının iyi müzik eğitimi yapılabilmesine zemin hazırlaması kadar, ailelerin, eğitimcilerin, çocukların, gençlerin iletişim organlarının vb. etkenlerin müzik eğitiminin sonuçları üzerinde etkili olduğu belirtilebilir.

İnsanda etki gücü olan müzik eğitimi, bireylerin duygusal ve düşünsel gelişimlerinde yarattığı sonuçlarla önem kazanmaktadır. Müzik eğitimi

ortamında bulunanların kişilik ve sosyal gelişimlerinin olumlu yönde etkilendiği belirtilebilir. Müzik eğitimi, insanların özünde var olan güzel değerleri geliştirebilir, ayrıca, sosyal bir ortamda, bireysel ve toplumsal ilişkilerin sağlıklı yürütülmesine katkı sağlayabilir, dolayısı ile toplumsal gelişmenin sürdürülmesinde etkin bir rol oynar. Bu nedenlerden ötürü müzik eğitimi önemli ve gerekli bir eğitim alanıdır.

KAYNAKÇA

Akdoğu, Onur, **Müziksel Yozlaşmanın Türk Toplumuna Etkileri**, Orkestra Aylık Müzik Dergisi, Sayı: 264, İstanbul: 1995.

Ali, Filiz, **Müzik ve Müziğimizin Sorunları**, Cem Yayınevi, İstanbul: 1987.

Başer, Fatma Âdile, “Müziğin Okul Öncesi Dönemde Çocuk Gelişimine Katkısı”, **Sakarya Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sakarya: 2004.

Çalışlar, Aziz, “Türkiye’de Müzik Sanatının İdeolojik Boyutları”, **Gösteri Dergisi**, 1985, Sayı: 58.

Çetin, Ayhan, “Çocuk ve Gençlik Koroları”, **1. Müzik Kongresi, Bildiriler**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir: 1984.

Çevik, Suna, “**Müzik Eğitiminde Başlıca Sorunlar**” Paneli, “**Ortaöğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları**”, Türk Eğitim Derneği (TED) Yay., Ankara: 1989.

Çilden, Şeyda, “Müzik, Çocuk Gelişimi ve Öğrenme”, **G.Ü., Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt: 21, Sayı: 1, Ankara: 2001.

Dinçer, Mahir, “Türkiye’de Okulöncesi Öğretim, İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Müzik Eğitimi Nasıl Olmalıdır?”, **1. Müzik Kongresi, Bildiriler**, Evren Ofset, Ankara: 1988.

Ersoy, Ayla, **Sanat Kavramlarına Giriş**, Yorum Sanat Yay., İstanbul: 1995.

Finkelstein, Sidney, **Müzik Neyi Anlatır**, Çev.: M. Halım SPATAR. Kaynak Yay., İstanbul: 1986.

Güngör, Nazife, **Arabesk**, Bilgi Yayınevi, Ankara: 1990.

İçli, Selahattin, “İnsanın Vasıf Dokusunun Geliştirilmesinde Müziğin İşlevi”, **1. Müzik Kongresi - Bildiriler**, Evren Ofset, Ankara: Haziran 1988.

Kaplan, Ayten, **Kültürel Müzikoloji**, Bağlam Yayınları, İstanbul: 2005.

Kütahyalı, Önder, “Müziğin Toplumsal Becerileri”, **Orkestra Aylık Müzik Dergisi**, Sayı: 246.

Nketia, J. H. Kwabena, “The Place of The Young Musician in Community Life”, **Music Education in The Modern World**, Progress Publishers, USSR Moscow: 1974.

Okatan, İlknur, “Müzik Öğretmeni Eğitiminde Kalite Bilincinin Gerekliliği”, **5. İstanbul Türk Müziği Günleri Türk Müziğinde Eğitim Sempozyumu**, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara: 1999.

Öz, Nesrin Biber, “İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi”, **Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt: XIV, Sayı: 1, Bursa: 2001.

Özerdim, Nabi (Çev.), **Konfüçyüs Felsefesine Ait Metinler, Müzik Hakkında Notlar**, MEB Yay., Ankara: 1945.

San, İnci, **Sanat Eğitimi Kuramları**, Tan Kitap-Yayın-Ticaret ve Lim. Şti., Ankara: 1984 (“Osborn Max Erziehung und Kunst in: Die Kunst im Lebendes Kindes, 1902, s. 2-13”, Schutz, s. 16’dan Aktarım).

Selanik, Cavidan, “Müzik ve İşlevi”, **1. Müzik Kongresi, Bildiriler**, Ankara: 1988.

Talay, Fehya, **Musiki Tarihi**, Orhan Mete ve Ortağı Kollektif Şti. Matbaası, İstanbul: 1959.

Tekin, Halil, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, Mars Matbaası, Ankara: 1977.

Uçan, Ali, “Müzik Eğitimi“, **Güzel Sanatlar Eğitimi**, Eskişehir Anadolu Üniv. Açık Öğretim Fak. Eğitim Önlisans Programı, 1978.

Uçan, Ali, **Müzik Eğitimi**, “Ülkemizde Müzik Öğretimine Genel Bir Bakış” **Müzik Ansiklopedisi Yayınları**, Ankara: 1993.

Uçan, Ali, “Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar”, **Müzik Ansiklopedisi Yayınları**, Ankara: 1994.

Uçan, Ali, “İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi”, **Müzik Ansiklopedisi Yayınları**, Ankara: 1994.

Ünal Sevgi, “Yaygın Müzik Eğitiminde İzlenecek Yollar”, **1. Müzik Kongresi, Bildiriler**, Ankara: 1988.